

DIYABETİK AYAK BAKIMI

Diyabet , yaşam boyu süren , dikkatli kontrol gerektiren bir hastalıktır !

Kan şekeri kontrolünün uzun vadede sağlanamaması

1. Sinir uçlarının hasar görmesine,
2. Küçük ve büyük damarlarda dolaşım problemine neden olur.

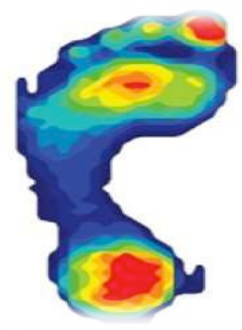
Diyabetik hastaların diğer kişilere oranla ayaklarında problem yaşama olasılığı yüksektir

Diyabetik Ayak Sorunları

Tedavisi gç ve önemli bir sağlık sorunudur

Erken teřhis / tedavi ve eğitim ile ciddi problemler önlenebilmektedir

Diyabetik Ayakta Sinir Hasarı

- Duyu azalması / kaybı görülür. Yaralanmalar, yabancı cisim batmaları, yanma/donmalar fark edilemeyebilir.
- Ayak kaslarında gelişen hasara bağlı; kaslar esnekliğini kaybeder, küçülür, ayak parmaklarında ve tabanında şekil bozuklukları gelişir.
- Ayaklarda yük dağılımı bozular, yara gelişimi hızlanır.
- Ayaktaki yağ ve ter bezlerinin çalışması bozular.
- Ciltte kuruluklar, çatlaklar, nasırlar gelişir.

Diyabetik Sinir Hasarı Belirtileri

- Ayaklarda yanma , elektrik çarpması hissi
- İğne batması tarzında ağrı , karıncalanma
- Ayaklarda uyuşma, aşırı hassasiyet, keçeleşme hissi
- Kaslarda küçülme, anatomik değişiklikler
- Yük taşıyan bölgeler değişir, travmalar artar
- Sıcak , soğuk , dokunma duyusu kaybı gelişir

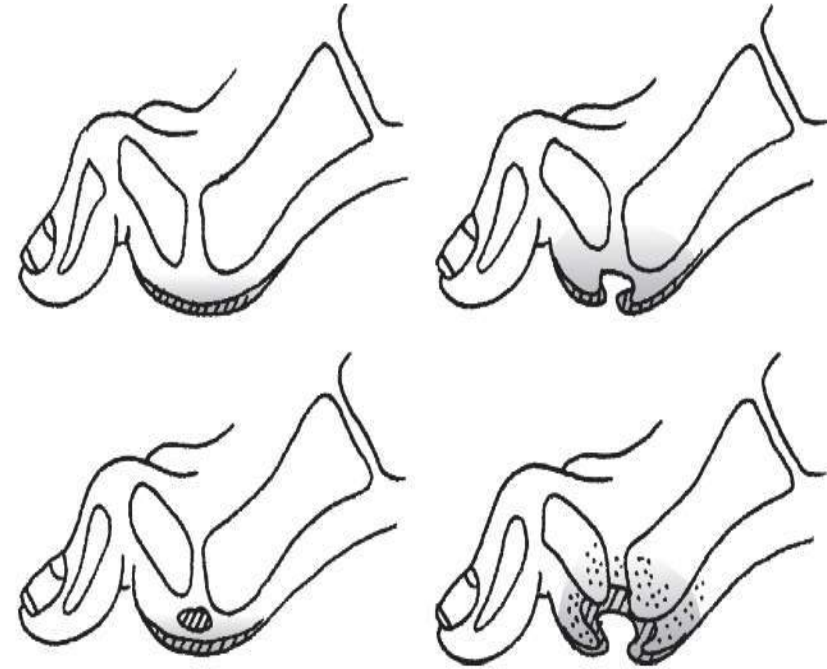

Kallus (NASIR) Gelişimi

- Sinir hücre hasarı, kaslarda küçülme ile ayakta şekil bozukluğuna neden olur.
- Yük taşıyan bölgeler değişir, tekrarlayan sürtünme ve travmalar ile NASIR gelişimi gerçekleşir.
- NASIR altındaki yumuşak dokuda zamanla kanama ve dolaşım yetersizliğine bağlı ülserler gelişir.

Kallus zemininde ülser gelişimi

Diyabetik Ayakta Damar Hasarı

- Kan dolaşımı bozulan ayağa yeteri kadar besin ve oksijen taşınamaz,
- Yaralar daha kolay gelişir,
- Yara iyileşmesi gecikir.

Diyabetik Damar Hasarı Belirtileri

- Baldırlarda yol yürüdükçe artan dinlenince geçen ağrı, kesik topallama
- Ayak nabızlarında azalma veya nabız olmaması
- İstirahatte ağrı
- Sağlıksız cilt ve tırnaklar
- Ayaklar açık mavi mor renkli , üşüme , soğukluk
- Ayak ve bacaklardaki kıllarda dökülme

Diyabetik Ayak Yarası Oluşumunu Kolaylaştıran Faktörler

- Damar ve sinir hasarına bağlı sorunlar
- Kontrolsüz diyabet
- Sigara içilmesi
- Kemik deformiteleri, yanlış ayakkabı giyimi, çıplak ayakla yürüme
- Ağır tırnak patolojisi
- İlave sağlık sorunları (görme kaybı, obezite)
- İleri yaş, hijyen eksikliği

Ayak Bakımı - Kendi Kendine Muayene

Ayaklarınızı her gün ;

Isı , renk değişikliği , şekil bozukluğu , yara , çatlak , nasır , siğil , su toplaması yönünden kontrol ediniz.

Bül oluşumu

Siğil oluşumu

This is a plantar wart
Before any treatment

Ayak Bakımı - Kendi Kendine Muayene

- Ayak parmak aralarında deride incelme /akıntı varsa
- Tırnakta batma, kalınlaşma , şekil bozukluğu , mantar enfeksiyonu varsa sağlık ekibinize başvurunuz.

Ayak Bakımı - Kendi Kendine Muayene

- Ayağın üstünü ve taban kısmını her gün kontrol ediniz.
- Eğer alt kısımları rahat göremiyorsanız ayna kullanınız yada aile bireylerinden yardım isteyiniz.

Ayak Bakımı

- Ayak temizliğine özen gösteriniz.
Ayaklarınızı her gün ılık sabunlu suyla yıkayınız.
- Ayaklarınızı uzun süre su içinde bekletmeyiniz.
(uzun bekletmelerde ayak derisi kurur ve çatlar)
- Ayaklarınızı kesinlikle sıcak suda yıkamayınız.
(37°C 'yi geçmemeli, dirsekle kontrol edilmeli)

Ayak parmak aralarının ıslak kaldığı durumlarda yaygın olarak mantar enfeksiyonu artar.

Bu yüzden özellikle parmak araları kuru kalacak şekilde yumuşak havlu ile iyi kurulayınız.

- Parmaklarda pençeleşme varsa eklem sertliği oluşmaması için masaj yapınız.
- Topuklardaki ölü dokuları banyo sonrası uygun bir törpü ya da sünger taşı ile nazikçe temizleyiniz.
- Nemlendirici yada yağlı krem ile **parmak araları dışındaki kısımları** nemlendiriniz.

Nasır Varsa ??????

Nasırlar için kimyasal maddeler, nasır ilaçları, flasterler, kesici , delici aletler kullanmayınız.

KALLUS (NASIR)

CORN (NASIR)

Tırnaklar

- Tırnaklarınızı banyodan sonra yumuşakken düz (—) kesiniz, der kesmeyiniz !
- Etrafında kızarıklık, şişlik olup olmadığını kontrol ediniz.
- Görme probleminiz varsa tırnağını kesmek için yardım isteyiniz.

Yanlış; kısa kesim

Yanlış; yuvarlak kesim

Yanlış; V şeklinde kesim

Doğru kesim

Çoraplar

- İçi yamalı ,dikişli, ayağa büyük çoraplar kullanmayınız.
- Çorapları tahriş etmeyen deterjanlarla yıkayıp, iyice durulayınız.
- Çoraplarınızı her gün değiştiriniz.
- Dikişsiz, yün / pamuklu ya da dokumasında gümüş tel kullanılan çorapları tercih ediniz.
- Olası yara akıntılarını erken fark edebilmek için açık renkli ve bilek kısımları sıkı olmayan çorap giyiniz.

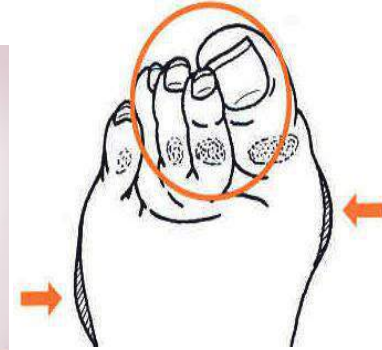
- Kumsalda yada evde çıplak ayakla yürümeyiniz , mutlaka önu kapalı terlik giyiniz , denize girerken deniz ayakkabısı kullanınız.
- Üşüyen ayaklarınızı ısıtmak için soba , kalorifer , termofor yada ısıtıcıya yaklaştırmayınız.

Ayakkabı Seçimi

- Sivri burun , yüksek topuk , parmak arası ,
- Önü açık , iç dikişleri olan , rahatsız edici ,
- Ayağa küçük / büyük gelen ayakkabı , terlik kullanmayınız.

Ayakkabı Seçimi

Ayak yaralarının büyük bölümü ayağa uygun ve rahat ayakkabılarla önlenabilmektedir.

- Giydiğiniz ayakkabılar ayağı tam kavrayan, yumuşak deri yada bez , tabanı kalın olmalıdır.

DOĞRU

YANLIŞ

Ayakkabı Seçimi

- Ayakkabı satın almadan evvelki akşam her iki ayağın şekli bir karton üstüne çizilip, kesilerek ; bu kalıplar alınacak ayakkabılarda denenebilir.
- Diyabetli kişiler kendi ayak kalıpları alınarak üretilen ayakkabıları tercih etmeli, ayakkabı genişliği , ayak genişliği kadar olmalı.

Ayakkabı Seçimi

- Ayakkabı satın alırken öğleden sonra saat 14.00 - 16.00 arası tercih edilmelidir.
- Yeni ayakkabı, ilk günler günde 1-2 saat giyilmeli ve ayaklar kontrol edilmelidir.
- Her ayakkabı tabanlık ile desteklenmelidir.
- Tabanlık 6 ayda bir değiştirilmeli, bozulmuş yada kıvrılmış ise hemen değiştirilmelidir.

- Çorapsız ayakkabı giymeyiniz,
- Aynı ayakkabıyı her gün giymeyiniz , değiştiriniz.
- Ayakkabınızı giymeden önce içlerini kontrol ediniz.
- Dolaşımı bozabileceğinden bacak bacak üstüne atmayınız , bağdaş kurarak oturmuyunuz.

Yara iyileşmesinin anahtarı kanlanmadır

Kan dolaşımını güçlendirmek için kan şekeri düzeyinin normal sınırlarda kalmasına özen gösterilmelidir .

- ▶ Kan dolaşımı üzerindeki katkısı ve kasların kuvvetlenmesi açısından ayak bileği pompalama egzersizleri ve ayak egzersizleri yapınız.

AYAK BİLEĞİ POMPALAMA EGZERSİZLERİ

Kan Őeker dűzeylerini normal seviyede tutmak , ayak problemlerinin ilerleme riskini azaltacak ve tedaviyi kolaylaŐtıracak en etkili yűntemdir !!!

Ayağınızda Yara Olmasını Önlemek İçin

- Yılda 1 kez rutin ayak kontrolünüzü olunuz !
- Her muayenede ayaklarınızı diyabet hemşirenize veya doktorunuza kontrol ettiriniz !

Ayağı başa koy ve amputasyonları önle !

Diyabetik ayak oluşununun önlenmesi ve tedavisinde; **en önemli nokta** sizin eğitim sonrası öğrendiklerinizi uygulamanızdır!

AYAĞINIZA SAĞLIK ...

- ▶ www.podolojiturkiye.org/2015/diyabet
- ▶ TEMD klavuz-2015
- ▶ Ayak ve cilt sağlığı kitapçığı. (TEMD)
- ▶ www.turkdiab.org/2013/Rehber
- ▶ www.diabetcemiyeti.org/c/ayak-sagligi
- ▶ Klimik-Dergisi-2015.Diyabetik Ayak Yarası ve İnfeksiyonunun Tanısı, Tedavisi ve Önlenmesi, Ulusal Uzlaşı Raporu.